

„Quo Vadis... Ziemió?”

– projekt edukacji ekologicznej i prozdrowotnej dla zrównoważonego rozwoju w środowisku lokalnym

Maria Stachowicz-Polak

„... Ziemia nie należy do człowieka; człowiek należy do ziemi... Wszystkie rzeczy są połączone jak rodzina, którą łączy wspólna krew. Złączone jest wszystko. Cokolwiek zdarza się na ziemi, zdarza się jej synom. Człowiek nie przędzie pajęczyny życia, lecz jest jedynie jej pasemkiem. Cokolwiek czyni tej pajęczynie czyni samemu sobie.”

[Duvamish 1854]

Fascynacja techniką, arogancja wobec przyrody to domena ludzi XX/XXI wieku. Uświadamiajmy dzieciom, że Ziemia jest naszą Matką, której należy się szacunek. Czyńmy to ucząc je dbać o swoje miasto, swoją dzielnicę i szkołę, swój dom. Kształtujmy w nich postawy i nawyki przyjazne Ziemi – Sobie – Tobie. Kształtujmy świadomość ekologiczną jako postawę człowieka wobec środowiska wyrażającą się w *znajomości praw przyrody i rozumieniu potrzeb harmonijnego współdziałania z nią oraz gotowości do zapobiegania działaniom sprzecznym z jej prawami.*

Mamy tylko jedną Ziemię, a jej przyszłość zależy od każdego, na pozór niewielkiego, ludzkiego działania, zależy od każdego z nas – to myśl przewodnia projektu, bowiem myślimy globalnie, działamy lokalnie.

Cele ogólne:

- kształtowanie dociekliwej i aktywnej postawy badawczej wrażliwej na problemy środowiska,
- kształtowanie odpowiedzialności za własne postępowanie wobec środowiska,
- nabywanie umiejętności dbania o własne zdrowie i bezpieczeństwo,
- przygotowanie do samodzielnego poszukiwania informacji i materiałów,
- rozbudzanie poczucia przynależności do środowiska lokalnego i regionu oraz integrowanie środowiska lokalnego w działaniach proekologicznych i prozdrowotnych.

Cele operacyjne

Poziom wiadomości

Uczniowie:

- posiadają podstawową wiedzę dotyczącą ekologii, ochrony środowiska i ogólnych zasad zdrowia,
- znają problemy najbliższego środowiska,
- tworzą – redagują pismo, artykuł, ogłoszenie.

Poziom umiejętności:*Uczniowie:*

- potrafią pracować indywidualnie i w grupie poprzez prawidłową komunikację i organizację czasu,
- potrafią rozpoznawać zagrożenia i umiejętnie reagować na nie,
- posługują się komputerem i technologią informacyjną,
- wskazują na rolę zieleni w otoczeniu człowieka,
- prowadzą obserwacje w terenie i poprzez eksperymentowanie w klasie.

Przewidywane osiągnięcia (rezultaty):

- umiejętność współdziałania w grupie oraz organizacji pracy indywidualnej,
- umiejętność przekazywania i odbierania idei, opinii i odczuć na temat środowiska w mowie, piśmie i dokonaniach artystycznych oraz przez efektywne przyswajanie wiedzy,
- odczuwanie potrzeby reagowania na problemy środowiska, dbania o zdrowie i bezpieczeństwo własne i kolegów,
- umiejętność zdobywania wiedzy przez doświadczenie.

W ramach projektu opracowano cele i zadania w placówkach: w Przedszkolach Nr 15 i Nr 20 (dostosowano do założeń realizowanego projektu).

Treści realizowane w projekcie (zgodne z Podstawą programową...)

Przedmiot/ścieżka	Treści nauczania i działania edukacyjne
język polski	Pisanie tekstów kierowanych do różnych adresatów i w różnorodnych celach. Właściwości opisu, dialogu i prostych form użytkowych.
przyroda	Obserwacje najbliższej okolicy. Właściwości różnych substancji i ich zastosowanie. Wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze oraz środowiska na zdrowie człowieka.
informatyka	Komputer jako źródło wiedzy i komunikowania się. Opracowywanie prostych tekstów i rysunków.
sztuka – plastyka	Działania plastyczne w różnych materiałach, technikach i formach.
edukacja ekologiczna	Wpływ codziennych czynności i zachowań na stan środowiska naturalnego. Miejsca w najbliższym środowisku, w których obserwuje się korzystne i niekorzystne zmiany zachodzące w środowisku.
edukacja prozdrowotna	Zachowania sprzyjające zdrowiu i zagrażające zdrowiu. Pierwsza pomoc. Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi. Skutki używania substancji szkodliwych dla zdrowia. Zabawy ruchowe – wspinaczka alpinistyczna.
edukacja czytelnicza i medialna	Proces porozumiewania się. Komunikacja medialna.

Rodzaj projektu: interdyscyplinarny projekt działania lokalnego.

Adresaci projektu

Spółeczność Szkoły Podstawowej Nr 18 w Rybniku-Boguszowicach Osiedlu, sąsiadujące placówki oświatowe: Przedszkola Nr 15 i 20, rodzice dzieci i uczniów uczestniczących w projekcie, społeczność lokalna dzielnicy Boguszowice-Osiedle, władze Urzędu Miasta Rybnika, Rada Dzielnicy Boguszowice-Osiedle, zaproszeni goście.

Miejsce realizacji

Miejszem docelowym jest Szkoła Podstawowa Nr 18 w Rybniku, wiele działań związanych z projektem odbywało się poza szkołą: zbiórka puszek, zajęcia w terenie, fotografowanie miejsc, itp.

Czas realizacji: 8 miesięcy, od września do kwietnia; zakończenie projektu 22 kwietnia 2002 r. w Międzynarodowe Święto Ziemi.

Metody/formy pracy: projekt, burza mózgów, portfolio, obserwacja, rozmowa, wywiad, dyskusja, praca z mapą, pokaz, inscenizacja, praca w grupach, praca indywidualna.

Materiały/środki dydaktyczne: komputer z dostępem do Internetu, aparat fotograficzny, plan dzielnicy, identyfikatory uzależnień, zestawy narzędzi pracy zespołów zadaniowych, ankiety, materiały biurowe, materiały plastyczne, materiały dekoracyjne, prace uczniów, materiały i artykuły na kiermasze i degustacje.

ETAP PLANOWANIA

1. Podanie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej propozycji realizacji projektu *Quo Vadis...Ziemia* (w oparciu o szkolny program dydaktyczno-wychowawczy), przedstawienie celów, założeń, pozyskanie nauczycieli do współpracy, poproszenie o zebranie pomysłów wśród uczniów przez wychowawców klas [dyrekcja szkoły, pomysłodawca-koordynator projektu; koniec sierpnia/początek września].
2. Zebranie propozycji uczniów, wybór najlepszych pomysłów [wychowawcy klas; początek września].
3. Opracowanie harmonogramu działań i dokumentacji projektu [koordynator projektu; do połowy września].
4. Przeprowadzenie warsztatów dla nauczycieli:
 - „Pracujemy metodą projektów”,
 - „Edukacja ekologiczna i prozdrowotna w szkole podstawowej”.
5. Przygotowanie uczniów do pracy metodą projektów, zapoznanie z harmonogramem działań podczas realizacji projektu *Quo Vadis...Ziemia*, podział uczestników projektu na zespoły zadaniowe, przydzielenie zespołom opiekunów, zapoznanie uczestników z regulaminami konkursów. Na podstawie ogólnych kryteriów i wzorów dokumentacji projektu opiekunowie zespołów opracowują dla swojego zespołu zestaw narzędzi pracy, dostosowanego do wykonywanego zadania [wychowawcy klas, nauczyciele/opiekunowie; druga połowa września].

ETAP REALIZACJI: PRZYGOTOWANIE I PRZEPROWADZENIE

Patrz: Tabela poniżej.

Harmonogram działań – realizacja projektu *Quo Vadis ... Ziemia*

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe (konkretne działania)		Osoby odpowiedzialne	Czas/termin realizacji
	Nauczyciel	Uczeń		
Nawiązanie współpracy	<p>1. Przedstawienie propozycji współpracy Przedszkolom Nr 15 i Nr 20, Gimnazjum Nr 5.</p> <p>2. Kontakt z Komisariatem Policji w Boguszowicach-Osiedlu celem przeprowadzenia prelekcji dla rodziców i uczniów oraz tworzenia <i>Mapy niebezpiecznych miejsc dzielnicy</i>.</p> <p>3. Poszukiwanie i pozyskiwanie środków (finansowych, materiałów dydaktycznych, nagród, artykułów żywnościowych, sadzonek, krzewów, kwiatów) do przeprowadzenia projektu: z Urzędu Miasta Rybnika, z różnych instytucji, organizacji, firm (wykonanie rozmów, telefonów, faxów, e-maili, wysłanie pism/prób) – pozyskanie sponsorów.</p>	<p>1. Pomoc w poszukiwaniu sponsorów.</p> <p>2. Wystosowanie pism, wysyłanie e-maili przy pomocy nauczyciela.</p> <p>3. Sporządzenie wykazu (spisu) wysłanych pism.</p>	<p>dyrekcja szkoły, koordynator projektu;</p> <p>I zespół zadaniowy: uczniowie z kl.VI, nauczyciele: j.polskiego, informatyki</p>	<p>wrzesień</p> <p>wrzesień</p> <p>wrzesień – kwiecień</p>
Przeprowadzenie sondaży: „Czy czujesz się bezpieczny w miejscu zamieszkania?” „Czy nasze osiedle jest czyste?”	<p>Opracowanie narzędzi badawczych (ankiet), ich analiza i postawienie diagnozy.</p>	<p>1. Rodanie ankiet uczniom w klasach.</p> <p>2. Przekazywanie ankiet rodzicom w celu ich wypełnienia.</p> <p>3. Zebranie ankiet.</p> <p>4. Pomoc przy analizie ankiet.</p>	<p>koordynator projektu;</p> <p>II zespół zadaniowy: uczniowie z kl.IV-VI, nauczyciel matematyki</p>	<p>październik</p>

Powstanie „Mapy niebezpiecznych miejsc dzielnicy”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Złożenie z (kawałków kser planu) kartek A3 mapy formatu 150x 220. 2. Tworzenie wspólnie z uczniami mapy pomocnej w typowaniu punktów monitoringu policyjnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Typowanie miejsc niebezpiecznych na osiedlu na podstawie wywiadu, relacji własnych i kolegów. 2. Nanoszenie na mapę miejsc newralgicznych i niebezpiecznych w dzielnicy. 	koordynator projektu; III zespół zadaniowy: uczniowie z kl.IV-VI, Rada Rodziców SP18, nauczyciel przyrody	wrzesień-kwiecień
„Bezpieczne i zdrowe dziecko” – cykl spotkań dla uczniów i rodziców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie spotkań i prelekcji prowadzonych przez przedstawicieli policji na temat uzależnień od narkotyków i innych nałogów, udzielanie przez nich porad uczniom i rodzicom. 2. Zaopatrzenie rodziców w identyfikatory środków uzależnień. 3. Przeprowadzenie zajęć profilaktyczno-wychowawczych na temat: <i>Substancje szkodliwe dla naszego zdrowia, Jak chronić się przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi?</i>, pogadank na temat: <i>Piramida zdrowia czyli optymalny model żywienia, Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowywanie sali na spotkania, zapraszanie rodziców. 2. Udział uczniów w spotkaniach z policjantem pod hasłem: <i>Agresji i nałogom zdecydowanie – NIE, Narkotyki = samobójstwo</i>, prowadzenie dyskusji, formułowanie własnych sądów 3. Udział uczniów w zajęciach i pogadankach. 4. Wykonanie plakatów zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych, tygodniowych jadłospisów ze zdrowej żywności. 	koordynator projektu, przedstawiciele Komisarriatu Policji w Boguszowicach Osiedlu, wychowawcy klas, pedagogdy szkolni higienistka szkolna, wychowawcy kl. IV-VI, uczniowie kl. IV-VI; IV zespół zadaniowy: uczniowie z kl. IV-VI, pedagog szkolny	październik-marzec
Cykl zajęć w terenie i wycieczek dydaktycznych	<ol style="list-style-type: none"> 3. Zorganizowanie wyjść do najbliższej leśniczówki w Rybniku-Kłokocinie i spotkania z leśniczym, wyjazdów do oczyszczalni ścieków w Rybniku-Orzepowicach. 2. Przygotowanie scenariuszy, w tym kart pracy dla uczniów. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Obserwacja przyrody w lesie oraz technologicznych procesów i metod oczyszczania ścieków w naszym regionie. 2. Wypełnianie kart pracy w grupach i indywidualnie. 3. Wykonanie plakatów: <i>Człowiek żyjący w zgodzie z naturą i człowiek żyjący w niezgodzie z naturą</i>” 	koordynator projektu, uczniowie kl. I-V, uczniowie kl. VI, wychowawcy klas, nauczyciele przyrody; V zespół zadaniowy: uczniowie z kl.IV-VI, nauczyciel przyrody	marzec-kwiecień

Harmonogram działań – realizacja projektu *Quo Vadis ... Ziemia cd.*

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe (konkretne działania)		Osoby odpowiedzialne	Czas/termin realizacji
	Nauczyciel	Uczeń		
Akcja „Puszka i etykieta”	<p>1. Przeprowadzenie lekcji przygotowujących uczniów do wykonania analiz składu jonowego wód mineralnych: obliczanie ogólnej mineralizacji, stężenia jonów azotanowych, wybór wody w zależności od wieku, dolegliwości itp.</p> <p>2. Przygotowanie tabel dodatków polepszających smak, zapach i wygląd produktów spożywczych.</p>	<p>1. Propagowanie akcji-wykonanie ogłoszeń.</p> <p>2. Zbiórka puszek aluminiowych.</p> <p>3. Gromadzenie etykiet z wód mineralnych; wykonanie zestawów etykiet różnych wód mineralnych; analiza składu jonowego wód mineralnych; wybór tych wód, które byłyby najlepsze dla młodych, rozwijających się organizmów.</p> <p>4. Gromadzenie opakowań po najczęściej spożywanych produktach żywnościowych; selekcjonowanie ich wg kategorii powtarzających się dodatków chemicznych (barwniki, konserwanty, stabilizatory itp.) – metodą portfolio.</p> <p>5. Przygotowanie wystawy zgromadzonych etykiet z komentarzem.</p>	<p>koordynator projektu, uczniowie kl.I-VI, nauczyciele przyrody; VI zespół zadaniowy: uczniowie z kl.VI, nauczyciel przyrody</p>	<p>Październik-marzec</p> <p>w dniu 22.04.02 r.</p>
Konkursy	<p>1. Przygotowanie regulaminów konkursów: * <i>Szkolny Konkurs Ekologiczny 2002</i> (eliminacje do międzyszkolnego), * <i>Międzyszkolny Konkurs Ekologiczny 2002</i>; * <i>Osiedle moich marzeń</i> – prace plastyczne, * <i>Dobre rady na odpady</i> – kukielki eko-</p>	<p>1. Wywieszenie w szkole ogłoszeń, regulaminów konkursów.</p> <p>2. Zapoznanie się z regulaminami konkursów.</p> <p>3. Przygotowanie się do konkursów wiedzy (dla zainteresowanych uczniów).</p> <p>4. Przygotowanie materiałów niezbędnych do wykonania wybranej przez ucznia pracy, wykonanie prac konkursowych (dla</p>	<p>nauczyciele kl. III, uczniowie kl. III rybnickich szkół podstawowych; Przedszkole Nr 15; Przedszkole Nr 20; Nauczyciele języka polskiego, sztuki-plastyki, techniki, przy-</p>	<p>12.03.02 r.</p> <p>21.03.02 r. oddanie prac do dnia 15.04.02 r., konkursy ze znakiem</p>

	<p>logiczne; * <i>Eko-wiersz</i>, * <i>Eko-znaczek</i>, * <i>Eko-maskotka</i>, * <i>Okrzyk ekologa</i>, * <i>Listy jak liście</i> – do miłośników przyrody, * <i>Przyroda polska w parkach narodowych, krajobrazowych i rezerwatach</i> – albumy, # <i>Ogródek moich marzeń</i> – miniogródek w donicach, skrzyniach itp., # <i>Moda ekologiczna</i> – ubranie eko, # „<i>Zielona kanapka</i>” – kanapka, potrawa, ciasto ze zdrowej żywności, * <i>1 z 10</i> – konkurs wiedzy podsumowujący projekt. 2. Ogłoszenie konkursów (wysłanie faksów). 3. Przygotowanie uczniów do konkursów wiedzy, zadań, pytań konkursowych, dokumentacji konkursowej, wybór komisji konkursowych. 4. Zorganizowanie nagród dla uczestników konkursów. 5. Rozstrzygnięcie konkursów i sporządzenie protokołów.</p>	<p>indywidualnie zainteresowanych uczniów). 5. Zredagowanie gazetki z wynikami konkursów. 6. Wykonanie gazetki Święty Franciszek – patron ekologów.</p>	<p>rody, nauczania zintegrowanego; uczniowie kl. I-VI; VII zespół zadaniowy: uczniowie z kl. III-VI, nauczyciel sztuki-plastyki</p>	<p># – 22.04.02 r. 19.04.02 r. prezentacja wszystkich prac 22.04.02 r.</p>
<p>Wystawa „<i>Cienie i blaski osiedla</i>”</p>	<p>Wyjścia w teren z uczniami w celu poszukania charakterystycznych <i>cieni i blasków</i> osiedla.</p>	<p>1. Wykonanie zdjęć miejscem, zaułkom w dzielnicy najbardziej charakterystycznych pod względem: piękna i brzydoty, czystości i brudu, bezpiecznych i niebezpiecznych. 2. Wyeksponowanie zdjęć z opisami – wystawa.</p>	<p>VIII zespół zadaniowy: uczniowie z kl. VI, nauczyciel techniki</p>	<p>wrzesień-marzec 22.04.02 r.</p>

Harmonogram działań – realizacja projektu *Quo Vadis ... Ziemia cd.*

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe (konkretne działania)		Osoby odpowiedzialne	Czas/termin realizacji
	Nauczyciel	Uczeń		
Zadbanie o teren wokół szkoły i czystość dzielnicy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizowanie sadzonek, krzewów: z Nadleśnictwa w Rybniku, z Zarządu Działkowców w Boguszowicach Osiedlu, szkółek drzew i krzewów. 2. Zakup kamiennych donic przed wejście szkoły. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprzątanie terenu wokół szkoły oraz osiedla (wyjście raz w miesiącu). 2. Zasadzenie sadzonek i krzewów wokół szkoły (w tym każda klasa VI posadziła swoje „pamiątkowe” drzewko). 3. Zadbanie o szkolny skalniak. 	IX zespół zadaniowy: uczniowie z kl. IV-VI, nauczyciel wychowania fizycznego	raz w miesiącu, kwiecień
Prezentacje doświadczeń przyrodniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie instrukcji doświadczeń. 2. Przygotowanie uczniów do prowadzenia doświadczeń. 3. Czuwanie nad bezpiecznym prowadzeniem doświadczeń. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie pomocy do prowadzenia doświadczeń. 2. Przeprowadzenie doświadczeń demonstrujących powstawanie zagrożeń ekologicznych (prezentacja). 3. Wyciągnięcie wniosków. 	X zespół zadaniowy: uczniowie z kl.IV-VI, nauczyciel przyrody	marzec, prezentacja 22.04.02r.
Przygotowanie dekoracji oraz stanowisk: kiermaszy, ekspozycji, degustacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gromadzenie materiałów, artykułów itp. potrzebnych do przygotowania dekoracji i stanowisk. 2. Przygotowanie: dekoracji: sali gimnastycznej, korytarzy (napisy, rekwizyty itp.) oraz stanowisk z kiermaszami, ekspozycjami, degustacjami: parter – stanowiska krzewów, sadzonek, kwiatów, nasion, doniczek, różnych artykułów z drewna, wikliny, brzozy, sprzętu ogrodowego, ogródków wykonanych przez uczniów, I piętro – stanowiska ze zdrową żywnością: wyroby mączne, chleby ryżowe, 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Pomoc w przygotowaniu poszczególnych stanowisk. 2.Sporządzenie opisu (spisu) stanowisk z wykonaniem zdjęć, wypisanie sponsorów. 3.Zorganizowanie rodziców do kiermaszy i przeprowadzania degustacji. 4.Wykonanie zdjęć stanowiskom. 	koordynator projektu, chętni do pomocy: nauczyciele, uczniowie, rodzice; nauczyciel sztuki-plastyki (dekoracje); XI zespół zadaniowy: uczniowie z kl.IV-VI, nauczyciel historii	wrzesień-kwiecień w piątek i sobotę (impreza wypadła w poniedziałek), żywność w dzień imprezy

	<p>chrupki i płatki kukurydziane, artykuły mleczne (mleko krowie i kozie, sery, jogurty), miody i nektary, owoce i warzywa, soki i napoje, dżemy, konfitury i powidła, herbaty, zioła, wody mineralne, potrawy przygotowane przez uczniów (wszystkie artykuły przeznaczone na degustację).</p> <p>II piętro – stanowiska z materiałami uzyskanymi z parków narodowych i krajo-brazowych, pracami konkursowymi i wystawami uczniów, kiermaszami książek ekologicznych i przyrodniczych oraz kosmetykami.</p>			
Opracowania graficzne	Projektowanie i wykonanie: symbolu projektu, programu (w formie składanego folderu), plakatów informujących mieszkańców dzielnicy o imprezie, dyplomów, zaproszeń, podziękowań.	Rozwieszanie plakatów w Boguszowicach Osiedlu	koordynator projektu; I zespół zadaniowy: uczniowie z kl. VI, nauczyciele: języka polskiego, informatyki (jw.)	marzec- kwiecień
Nagłośnienie projektu w mediach	Zaproszenie: Śląskiej Telewizji Kablowej, Radia 90FM, Dziennika Zachodniego; wysłanie informacji na stronę domową Miasta Rybnik http://www.rybnik.com.pl , artykułu do „Gazety Rybnickiej”.	Sporządzenie krótkiej notatki z przeprowadzanego projektu i informacji z programem imprezy środowiskowej <i>Quo Vadis...Ziemia</i> oraz wysłanie na adres http://www.rybnik.com.pl	koordynator projektu; I zespół zadaniowy: uczniowie z kl. VI, nauczyciele języka polskiego, informatyki (jw.)	kwiecień

Harmonogram działań – realizacja projektu *Quo Vadis ... Ziemia* cd.

Zadania ogólne	Zadania szczegółowe (konkretne działania)		Osoby odpowiedzialne	Czas/termin realizacji
	Nauczyciel	Uczeń		
Program imprezy środowiskowej – prezentacja projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie programu. 2. Zaproszenie gości: władz miasta, dzielnicy, sponsorów itp. 3. Zaproszenie: zastępcy nadleśniczego do wygłoszenia prelekcji, <i>Extreme Group</i> – grupy Ratownictwa Specjalnego z Rybnika na wykonanie pokazów, harcerzy do utrzymania porządku. 4. Przygotowanie przedstawień i inscenizacji. 5. Przygotowanie powitania i poczęstunku dla gości. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie przedstawienia <i>Żyj w zgodzie z przyrodą</i> (próby). 2. Przygotowanie powitania gości. 	dyrekcja szkoły, koordynator projektu, Rada Rodziców SP18, dyrekcje przedszkoli; XII zespół zadaniowy: uczniowie z kl. I-VI, nauczyciel-opiekun koła teatralnego	marzec-kwiecień

Objaśnienia:

W tabeli „Harmonogram działań – realizacja projektu *Quo Vadis...Ziemia*” w rubryce **Osoby odpowiedzialne** podano oprócz zespołów zadaniowych: osoby bezpośrednio uczestniczące w zadaniu (prowadzące spotkania, zajęcia itp., odpowiedzialne za poszczególne konkursy), uczniów klas, do których kierowane (przeznaczone) jest konkretne zadanie (np. wycieczki, akcja „*Puszka i etykieta*”, konkursy). Do wykonania niektórych zadań konieczna jest cała społeczność szkolna. W skład zespołu zadaniowego wchodzi uczniowie wytypowani przez wychowawców z poszczególnych klas. Celowo nie podano nazwisk nauczycieli.

Zestaw narzędzi pracy (dokumentacja) zespołów zadaniowych projektu

I

Metryczka zespołu zadaniowego nr ...	
Nauczyciel/opiekun zespołu zadaniowego:.....	
Lider zespołu zadaniowego:	
Skład zespołu zadaniowego:	
.....	
Klasa/klasy:	
Zasady współpracy/kontrakt zespołu:	
Terminarz spotkań zespołu:	
.....	

II

Instrukcja wykonania zadania	
Cele:	
.....	
Polecenia (podano konkretne, szczegółowe zadania – krok po kroku, sposób wykonania):	
Źródła informacji:	
Konsultacje z koordynatorem projektu:	
Konsultacje z opiekunem/nauczycielem:	
.....	
Zasady/sposób prezentacji:	
.....	
Termin prezentacji:	
.....	
System oceniania pracy zespołu (opracowany dla każdego zadania wg ogólnych kryteriów oceniania tego projektu):	
Do dzieła!	

III

KARTA PRACY ZESPOŁU ZADANIOWEGO nr...					
Zadanie ogólne projektu:					
.....					
Zadania	Konkretne	Materiały	Miejsce	Termin	Osoba

szczegó- łowe	podjęte dzia- łania/sposób realizacji	/środki dydak- tyczne	działania	realizacji	wykonują- ca zadanie
1..... 2.....itd					

IV

RAPORT / SPRAWOZDANIE ZESPOŁU ZADANIOWEGO nr...
Przebieg realizacji zadania (opis działania):
.....
.....
.....
Produkt/efekt końcowy realizowanego przez zespół zadania:
.....
.....
Wnioski:
.....
.....
.....
Uwagi o realizacji:
.....
.....
.....
Załączniki (wypisać załączniki dołączone do zestawu narzędzi pracy zespołu):
Podpisy członków zespołu zadaniowego:

Do zestawu narzędzi pracy zespołów zadaniowych należy również: V Arkusz oceny pracy zespołu zadaniowego, VI Arkusz samooceny pracy indywidualnej w zespole nr ... (razy liczba członków w zespole), VII Arkusz ewaluacji zadania zespołu zadaniowego nr

Termin oddania zestawu narzędzi pracy zespołów zadaniowych dnia 17 kwietnia 2002 r. do godz. 14⁰⁰.

Monitorowanie realizacji projektu przez koordynatora

Dokonywano refleksji nad przebiegiem projektu (co udało się zrealizować? jakie napotkano trudności?), wprowadzano korekty do projektu, odnotowywano spostrzeżenia i konfrontowano je z opiniami uczniów i nauczycieli.

Raz w miesiącu (w drugą środę danego miesiąca) odbywały się spotkania liderów zespołów zadaniowych i ich opiekunów z koordynatorem projektu.

Konsultacje zespołów zadaniowych z nauczycielem/opiekunem – co dwa tygodnie (zgodnie z harmonogramem terminów konsultacji zespołów zadaniowych (od I do XII) wywieszonych w gablocie Samorządu Uczniowskiego SP18).

Prezentacja projektu

W Międzynarodowe Święto Ziemi 22 kwietnia 2002 r., od godz 9⁰⁰-16⁰⁰.

Prezentację projektu potraktowano jako imprezę środowiskową, której nadano nazwę „*Quo Vadis... Ziemió*”.

Program ekologicznej imprezy środowiskowej Quo Vadis...Ziemió

Szkoła Podstawowa nr 18

Przedszkole nr 15

Przedszkole nr 20

**Qvo Vadis ... Ziemió -
ekologiczna
impreza
środowiskowa
22 kwietnia 2002 r.**

9⁰⁰

Uroczyste otwarcie imprezy:

- * powitanie zaproszonych gości chlebem i solą, [miejsce: I piętro]
- * przedstawienie zaproszonych gości,
- * przemówienia dyrektora szkoły i koordynatora projektu podsumowujące projekt,
- * wystąpienie Prezydenta Miasta Rybnika i innych gości,
- * zwiedzanie kiermaszy, wystaw, udział w degustacjach. [parter, I piętro, II piętro]

10⁰⁰

[sala gim-
nastyczna]

Spotkanie z zastępcą nadleśniczego Rybnika p. mgr Janiną Kuczerą.

12⁰⁰

Wizyta przedszkolaków Przedszkola Nr 15 i Nr 20:

- * programy artystyczne przedszkolaków,
- * rozstrzygnięcie konkursów przedszkoli i wręczenie nagród.

13 ⁰⁰	Prezentacja ekologiczna uczniów SP 18 „Żyj w zgodzie z przyrodą”.
13 ¹⁵	Pokaz mody ekologicznej, malowanie tatuaży.
13 ⁴⁵	Rozstrzygnięcie konkursów i wręczenie nagród.
14 ²⁰	Pokaz „Extreme Group” – wspinaczka alpinistyczna, pierwsza pomoc. [plac szkolny]
16 ⁰⁰	„Cała Ziemia tańczy z nami ...” – dyskoteka.

EWALUACJA/OCENA/WNIOSKI

Arkusze ewaluacji projektu <i>Quo Vadis...Ziemia</i>		
<i>Dokonaj analizy przedsięwzięć realizowanych w projekcie i odpowiedz na następujące pytania:</i>		
Etap planowania	Czy precyzyjnie sformułowano temat i cele projektu?	
	Czy projekt zyskał wielu sojuszników do realizacji?	
	Czy zaplanowane zadania są pomysłowe i realne do zrealizowania?	
Etap realizacji	Co sprzyjało realizacji projektu?	
	Co utrudniało realizację projektu?	
	Które elementy można udoskonalić w projekcie?	
	Czy zdobyta wiedza i umiejętność w trakcie realizacji projektu będzie Ci przydatna w dalszej edukacji i w codziennym życiu?	
	Czy udało się osiągnąć zamierzone rezultaty projektu?	
Etap prezentacji	Czy impreza środowiskowa jest odpowiednią formą prezentacji projektu? Uzasadnij.	
	Czy impreza środowiskowa jako prezentacja projektu może stać się tradycją naszej szkoły?	

Arkusze wypełniają osoby zaangażowane w realizację projektu: członkowie zespołów zadaniowych, nauczyciele, dyrekcja szkoły i koordynator projektu.

Ocena projektu

Przy ocenie projektu uwzględniono:

- samoocenę uczniów pracujących w zespołach zadaniowych: zaangażowanie, wywiązywanie się z przyjętych zobowiązań, moje możliwości a mój wkład w pracę grupy, umiejętność: kooperacji, komunikacji, asertywności);

- ocenę pracy zespołów zadaniowych: podział pracy, odpowiedzialność, atmosfera, wzajemna pomoc, poszukiwanie własnych rozwiązań, efekt końcowy zadania realizowanego przez dany zespół, jakość dokumentacji, prezentacja (na ich podstawie nauczyciele-opiekunowie opracowali arkusze oceny zespołów zadaniowych);
- przygotowanie uczniów do konkursów wiedzy;
- ocenę prac konkursowych;
- aktywność uczniów w spotkaniach, podczas zajęć w terenie, na wycieczkach.

Uczniowie zaangażowani w realizację projektu otrzymują: publiczne pochwały przed społecznością szkolną, certyfikaty udziału w projekcie wystawione przez dyrekcję, koordynatora projektu i nauczycieli/opiekunów, oceny do dziennika lekcyjnego (z przedmiotów, których dotyczyły treści zadania), nagrody książkowe (w konkursach).

Kryteria oceny projektu zgodnie z ujętymi w tabeli „Kwestionariusz oceny projektu *Quo Vadis...Ziemió*”.

Kwestionariusz oceny projektu <i>Quo Vadis...Ziemió</i>		Ocena w skali 1-6
Kryteria oceny		
Kreatywność	* oryginalność projektu, * pomysłowość zadań projektu,	
Wartość merytoryczno-metodyczna	* dobór środków i technik pracy, * metody, sposoby realizacji projektu, * wysokość stawianych wymagań, * przydatność, rekomendacja projektu,	
Zaangażowanie	* zaangażowanie uczniów w realizację zadań projektu, * udział uczniów w konkursach i prezentowana wiedza, * zaangażowanie nauczycieli,	
Współpraca	* współpraca z rodzicami, * współpraca ze środowiskiem lokalnym, * efekty nawiązywania współpracy z firmami, instytucjami itp., * partnerskie relacje nauczyciel-uczeń,	
Prezentacja	* atrakcyjność i oryginalność prezentacji, * estetyka wykonania dekoracji i prezentowania stanowisk, * higiena degustacji, * zainteresowanie prezentacją, * organizacja (pod względem czasu, przestrzeni, płynności).	

Objaśnienie do tabeli: Kwestionariusz oceny projektu *Quo Vadis...Ziemio*. Skala oceny od 1 do 6 (lub liczba punktów od 1 do 6) odpowiada skali ocen szkolnych. Oceny projektu dokonują: uczniowie, nauczyciele, rodzice zaangażowani w realizację projektu; prezentację projektu ocenia komisja składająca się z osób wchodzących w skład: Samorządu Uczniowskiego, Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców SP18 oraz zaproszeni goście.

Wnioski z ewaluacji projektu

Projekt *Quo Vadis...Ziemio* okazał się możliwy do zrealizowania. Zamierzone rezultaty udało się osiągnąć. Zarówno nauczyciele, a przede wszystkim uczniowie potrafią pracować w grupie. Uczniowie świetnie docierają do różnych źródeł informacji, szukają kontaktów posługując się techniką komputerową. Uczniowie wykazali się wspaniałą wiedzą w organizowanych konkursach. Olbrzymie zainteresowanie uczniów konkursami, ok. 500 oddanych prac konkursowych jest świadectwem, iż problemy naszej planety nie są obojętne naszym dzieciom. A czy kształtowane w nich postawy i nawyki przyjazne Ziemi udało się głęboko zakorzenić to dopiero okaże się w przyszłości. Wspólne działania nauczycieli, uczniów, rodziców oraz „ludzi dobrej woli” doprowadziły do zakończenia projektu. Dzięki projektowi *Quo Vadis...Ziemio* nawiązaliśmy kontakty z wieloma firmami, instytucjami, z którymi nasza szkoła nadal współpracuje; stali się oni *Przyjaciółmi Szkoły* przychodząc nam z pomocą w wielu działaniach. Ze względu na ogromną pracę, którą trzeba było wykonać, uważam iż tak długotrwałe, wielozadaniowe projekty powinny być koordynowane przez przynajmniej dwóch, a nawet trzech koordynatorów. Zrealizowane zadania według tego projektu są tylko namiastką tych przedsięwzięć, które trzeba podjąć w naszej dzielnicy. Dlatego potrzeba tworzenia i realizacji podobnych projektów jest olbrzymia.

Literatura:

- Gołębniak B.D.(red.), *Uczenie metodą projektów*, WSiP, Warszawa 2002.
Potocka B., Nowak L., *Projekty edukacyjne. Poradnik dla nauczycieli*, Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2002.

